

Prof. dr. Boštjan Anko – v spomin (1939–2013)

Kar nismo mogli verjeti in se sprizajziti z novico, ko smo sredi julija zvedeli, da je nenadoma umrl dr. Boštjan Anko, upokojeni profesor Biotehniške fakultete.

Rodil se je novembra 1939 v Ljubljani, kjer je obiskoval klasično gimnazijo in maturiral je leta 1958. Študiral gozdarstvo na Fakulteti za agronomijo, gozdarstvo in veterinarstvo in leta 1963 diplomiral z diplomsko nalogo *Dinamika višinske rasti bukve in jelke v pragozdu in gojivni zaključki*. Izpopolnjeval se je v Kanadi na Ontario College of Education v Torontu, kjer je diplomiral leta 1969, in v ZDA na Yale School of Forestry and Environmental Studies v New Havenu, kjer je leta 1975 tudi magistriral. Osem let kasneje je doktoriral na Biotehniški fakulteti v Ljubljani z disertacijo *Celek kot krajinsko-ekološka enota gozdnate krajine*. Delovne izkušnje je najprej pridobil kot urejevalec in fitocenolog na Biroju za gozdarsko načrtovanje v Ljubljani (od leta 1964 do 1967). Nato je odšel v tujino in delal kot papirničar pri UHB, Skoghall, Švedska (1968), arborikulturist pri Niagara Parks Commission, Niagara Falls, Kanada (1968) in prof. matematike in nemščine na Grimsby and District Secondary School, Grimsby, Kanada (od leta 1968 do 1973).

Po vrnitvi iz tujine je leta 1974 postal asistent na Biotehniški fakulteti, nato pa deset let kasneje docent, leta 1989 kot izredni profesor, slednjič pa leta 1994 še kot redni profesor za področja Krajinska ekologija, Varovanje naravne dediščine, Funkcije gozda, Gozdni viri, Gospodarjenje z gozdnato krajino. To so bila tudi ključna področja njegovega zanimanja, v katerih je bil osredotočen predvsem na spreminjajoč se odnos do narave in na mesto gozda v prejšnjih in sedanjih krajinah. Ker je vedel, da je gozdarstvo stroka, v kateri se srečujejo gozd in ljudje, je svojo izbrušeno misel, duha in raziskovalni žar potrpežljivo usmerjal v povezovanje gozdarske zgodovine z okoljsko vzgojo in varstvom narave.

Posvečal se je krajinski ekologiji s poudarkom na energetskih tokovih in proučevanju vloge gozda pri oblikovanju človekovega fizičnega in duhovnega okolja. Raziskoval je osnovne zakonitosti in pomen splošno koristnih funkcij gozda. Celovito je

obravnaval gozdnato krajino in delovanje človeka v njej. S temi raziskavami je iskal najracionalnejše in ekološko sprejemljive rešitve delovanja človeka na okolje. Prizadeval si je za ekološko (biološko) ravnotežje in stabilnost, ki daje človeku in živalskemu svetu ugodne možnosti za življenje. S svojimi raziskavami je posegal tudi na področje ohranjanja gozdov v pomenu krajinske ekologije in človekove duhovnosti. Zelo ga je privlačilo pedagoško delo. Kot priljubljen predavatelj je sodeloval pri izobraževanju in vzgoji enaindvajsetih generacij študentov gozdarstva, med katerimi je bil (za pogovor vedno razpoložljiv) mentor 70 kandidatom na dodiplomskem nivoju, mentor in somentor pri magistrskih delih (14) in mentor pri doktorskih disertacijah (6).

Pomemben del energije in znanja je usmeril na področje varstva narave. Bil je pobudnik in duša medfakultetnega podiplomskega študija Varstvo naravne dediščine. Z vnemo, prepričanjem in odločnostjo je dosegel, da je bil program študija potrjen leta 1995 ter ga z očetovsko skrbnostjo tudi vodil do upokojitve. K študiju je privabil številne posameznike, ki so delovali na različnih področjih, da so svoje znanje in izkušnje poglobili ter usmerili na področje varstva narave. V sedmih generacijah se je od leta 1996 izobraževalo 113 podiplomskih študentov, od katerih jih je na tem področju 34 magistriralo, deset doktoriralo, nekaj študentov pa naloge še zaključuje. Še večji pomen kot doseženi akademski nazivi pa je v interdisciplinarni povezanosti generacij študentov, ki je vodila tudi do ustanovitve društva DONDES (Društvo za ohranjanje naravne dediščine Slovenije), kjer udeleženci študija, skupaj z drugimi člani, še naprej delujejo na področju varstva narave. Ravno ta glavna značilnost študija, odprta interdisciplinarnost, je tista, ki jo je prof. Anko zmožal s svojo širino udejanjiti, da ni ostala prazna beseda v študijskem programu, ampak delujoča sila sedmih generacij študentov.

Odkrival in utemeljeval je nova področja gozdarstva. Tako je na primer pričel preučevati zgodovino gozdarstva in gozdov, spodbudil je tovrstne raziskave in pritegnil pomembna imena iz drugih strok, med njimi številne akademike (zgodovinarje, pravnike, ekonomiste, geodete,

...). Tako je bil leta 1985 organizator Gozdarskih študijskih dni *Pomen zgodovinske perspektive v gozdarstvu* in ob tej priložnosti uredil zbornik referatov. Bil je pobudnik in urednik zbirke *Viri za zgodovino gozda in gozdarstva na Slovenskem*. V prvem zvezku (*Terezijanski gozdni red za Kranjsko 1771*, ki je izšel leta 1985 je zapisal: *Z zbirko »Viri za zgodovino gozda in gozdarstva na Slovenskem« nameravamo predstavljati vire, ki so pomembni za zgodovino gozda in gozdarstva na širšem slovenskem etničnem ozemlju, ne glede na to, ali so nastali na njem ali ga le zadevajo*. Tako smo po njegovi zaslugi dobili prevode vseh gozdnih redov, ki so veljali ali zadevali naš prostor. Pri obravnavi zgodovinskih gradiv je bil vztrajen, dosleden, natančen. S kakšno vnemo je hranil, na vseh koncih in krajih iskal manjkajoče referate ali njihove dele in tako dopolnil neprecenljivo gradivo Gozdarske ankete iz leta 1941 vemo le tisti, ki smo takrat sodelovali z njim.

Udeleževal se je številnih strokovnih delavnic in konferenc doma in v tujini, nekatere med njimi je tudi vodil in organiziral. S serijo posvetov in zbornikov o funkcijah gozda (Varovalni gozdovi v Sloveniji, Pomen zgodovinske perspektive v gozdarstvu, Varovalnost gozda v Sloveniji, Gozdne učne poti v Sloveniji, Estetska funkcija gozda, Varstvo naravne in kulturne dediščine v gozdu in gozdarstvu, Izkoriščanje in varstvo gozdne mikoflore, Rekreativna vloga gozda, Bogastvo iz gozda, Gozd in voda) je v osemdesetih in devetdesetih letih prejšnjega stoletja po svoje utrl pot interdisciplinarnemu povezovanju gozdarstva z drugimi strokami. V letih od 1993 do 1994 je bil predstojnik Oddelka za gozdarstvo Biotehniške fakultete, kasneje je utemeljil spremembo njegovega naslova v Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire, bil pa je tudi prvi predstojnik katedre za Ekologijo krajine na omenjenem oddelku.

Deloval je številnih strokovnih organizacijah, bil je član IALE (International Association for Landscape Ecology), član IUFRO delovne skupine Forest History in delovne skupine Landscape Ecology; v slednji je nekaj časa deloval kot predsednik in podpredsednik. Zastopal je Slovenijo v programu COST za področje gozdarstva. Bil je član komisije za okoljsko strategijo in planiranje ter član slovenske komisije pri IUCN (International

Union for Conservation of Nature and Natural Resources). Z referati je sodeloval na kongresih in strokovnih srečanjih o krajinski ekologiji, varstvu in gospodarjenju z gozdnato krajino in o zgodovini gozdarstva in gozdov, med drugim: Ljubljana, 1977, 1985; Novo mesto, 1981; Portorož, 1984; Inzmuehlen (Nemčija), 1985; Milano (Italija), 1986; New Haven (ZDA), 1987; Trento (Italija), 1988; Stirling (Škotska), 1989; Portorož, 1993; Trst (Italija), 1993.

O njegovi širini priča tudi podatek, da je bil med letoma 1970 do 1973 dopisnik Dela iz Kanade in Mehike.

Zadnjih nekaj let je posebej živahno deloval kot urednik in se še vedno odzival na povabila medijev.

Svobodo svojega duha, izbrušen razmislek in pedagoško moč je rad dal na voljo tudi ne-univerzitetnemu okolju, v zadnjih letih Andragoškem centru Slovenije. Odrasle je navdušil že ob prvem stiku, pri izpopolnjevanju mentorjev študijskih krožkov, ki jih je nato spremljal in včasih tudi predstavil gozdarski javnosti, zadnjič zgoščenko o pohorskih furmanih februarja lani v Gozdarskem vestniku. Leta 2007 je z ožjo skupino zasnoval *Temeljno usposabljanje za trajnostni razvoj* ter kasneje pomagal pri njegovih testnih izpeljavah. Leta 2009 je bil soavtor učnega gradiva *Berilo o trajnosti*, letos pa je izšla še knjiga *Znamenja trajnosti*, v veliki meri prav njegovo delo.

Boštjan Anko je gozdarjem (pa tudi politikom) pogosto postavljал ogledalo. V njem smo lahko spoznavali tudi svoje stranpote v dobro gozdarstva kot celote. Tako je v prvi številki letošnjega Gozdarskega vestnika zapisal *Les je res lep, ampak gozd je lepši ...*

Prof. Anko je bil intelektualno in duhovno močan in zvest človek, tudi gozdu in gozdarstvu kot prostoru srečevanja in ohranjanja narave v Sloveniji, s tem je zaznamoval številne študente in kolege. Spominjali se ga bomo kot prijetnega, nevsiljivega in razgledanega sogovornika, ki si je prizadeval, da bi v gozdarstvu videli več kot proizvodnjo lesa. Hvaležni smo, da smo smeli stopati del poti z njim.

Janez PIRNAT, Franc PERKO,
Nevenka BOGATAJ, Peter SKOBERNE